

Ecologisch vooronderzoek

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Plangebied: Bouwkavels, Park De Twee Heuvels, Rotterdam

Opsteller(s): B. Verhoeven

Ecologisch vooronderzoek

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Ondertitel	Plangebied: Bouwkavels, Park De Twee Heuvels, Rotterdam
Opsteller(s)	B. Verhoeven
Datum	12-02-2019
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20190207v01
Aantal pagina's	32
Opdrachtgever	Gemeente Rotterdam
Contactpersoon	M. Baas
Collegiale toets	F. A. van Meurs
Wijze van citeren	Verhoeven, B. 2019. Ecologisch vooronderzoek. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Bouwkavels, Park De Twee Heuvels, Rotterdam. Rapportkenmerk: ER20190207v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Toelichting onderzoekskader.....	7
2.1 Wet natuurbescherming.....	7
2.2 Verordening Ruimte.....	9
3 Omschrijving plangebied.....	11
3.1 Algemeen.....	11
3.2 Beschrijving.....	11
3.3 Voorgenomen ontwikkelingen.....	12
3.4 Planning.....	12
4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden.....	13
4.1 Wet natuurbescherming.....	13
4.2 Verordening ruimte.....	14
5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten.....	17
5.1 Algemeen.....	17
5.2 Soorten Vogelrichtlijn.....	18
5.3 Soorten Habitatrichtlijn.....	21
5.4 Nationaal beschermde soorten.....	22
6 Conclusies en aanbevelingen.....	25
6.1 Beschermde gebieden.....	25
6.2 Beschermde soorten.....	25
7 Geraadpleegde bronnen.....	29
7.1 Internet.....	29
7.2 Literatuur.....	29
Bijlage 1 Foto-impresie plangebied.....	31

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van Gemeente Rotterdam heeft Ecoresult B.V. een ecologisch vooronderzoek uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Bouwkavels, Park De Twee Heuvels, Rotterdam. De aanleiding voor dit verzoek is de realisatie van twee bouwkavels aan de noordzijde van het park (zie verder Hoofdstuk 3.3). Deze voorgenomen ontwikkelingen kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze ecologisch vooronderzoek zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden.

1.2 *Doel*

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot:

- Overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Of negatief effect op anderzijds beschermde natuurgebieden op provinciaal niveau (o.a. bijzondere provinciale natuurgebieden, bijzondere provinciale landschappen, belangrijke weidevogel gebieden). In het kader van de Verordening ruimte.

Op verzoek is ook gekeken naar groeiplaatsen (voor zover in de periode waarneembaar) van niet beschermde exoten als Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage wordt allereerst het kader beschreven waar aan getoetst wordt. Vervolgens wordt het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden per beschermingsregime de voor het plangebied relevante beschermde gebieden en beschermde soorten beschreven en beoordeelt. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samen gevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding en een

fotobijlage van het oriënterend veldbezoek.

2 Toelichting onderzoekskader

2.1 *Wet natuurbescherming*

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet¹. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden; per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

2.1.1 Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde dier- en plantsoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

2.1.2 Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs verwacht van men kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

---

1 www.rvo.nl

2 Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze ecologisch vooronderzoek blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

2.2 *Verordening Ruimte*

In de Verordening ruimte³ is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het NNN wordt beschermd via het planologisch kader. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Verordening ruimte zijn verwerkt. Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe en is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van het NNN.

Naast het NNN kan de provincie planologische bescherming aan gebieden toekennen door hen aan te wijzen als “bijzondere provinciale natuurgebieden” of “bijzondere provinciale landschappen”. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan de bescherming van Belangrijke weidevogelgebieden. Het NNN kent geen uniform beschermingsregime. Iedere provincie kan een eigen invulling geven aan bijvoorbeeld compensatie. Het beschermingsregime van overige beschermde op provinciaal niveau gebieden kan sterk verschillen tussen provincies.

---

³ Verordening ruimte 2014 (geconsolideerd, in werking per 12 januari 2017)
<https://www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM>

3 Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied voor dit ecologisch vooronderzoek omvat twee bouw kavels aan de noordzijde van Park De Twee Heuvels te Rotterdam, gemeente Rotterdam, provincie Zuid-Holland (zie Afbeelding 1). Het plangebied maakt deel uit van een parkbos gelegen in stedelijk gebied.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd), voor de regionale ligging, zie kaartinzet rechtsonder. Bron: PDOK.

3.2 Beschrijving

- Op de westelijke bouw kavel staat een gebouw van één verdieping met een plat dak (bouwjaar 1968⁴). Het gebouw is opgetrokken uit baksteen en heeft langs de dakrand een houten bekisting/beschoeiing. Op de oostelijke bouw kavel is bebouwing geheel afwezig.
- Opgaande begroeiing is in en grenzend aan beide bouw kavels aanwezig. Meest voorkomende soorten zijn populier, zomereik, wilg, els, es en gewone esdoorn.

4 Bron: PDOK Viewer

Ondergroei bestaat uit o.a. hazelaar en braam. Een aantal bomen is begroeid met klimop. Stamdiameters van de bomen variëren van ca. 5 cm (broekbosjes met voornamelijke els op de westelijke bouwkevel) tot > 30 cm.

- De directe omgeving van het plangebied aan de west-, noord- en oostzijde bestaat uit stedelijk, besloten gebied. Aan de zuidzijde grenst het parkbos.
- Vochtige tot natte terreinen zijn in het plangebied aanwezig. Aan de oostzijde van de westelijke bouwkevel is een laagte gesitueerd die met hogere waterstanden onder water staat.
- Verlichting is aanwezig in de vorm van straatverlichting langs de bouwkevels.
- Voor vleermuizen geschikte ondergrondse ruimtes zijn voor zover zichtbaar afwezig.

Zie Bijlage 1 voor een algehele foto-impressie van het plangebied.

3.3 Voorgenomen ontwikkelingen

De voorgenomen ontwikkelingen/werkzaamheden betreffen:

- Het kappen van een aantal bomen op de westelijke bouwkevel.
- Het verwijderen van een aantal bosschages op de westelijke bouwkevel.
- Het bouwrijp maken van beide bouwkevels.

3.4 Planning

De exacte planning is (ons) op dit moment nog niet bekend.

4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden

4.1 Wet natuurbescherming

4.1.1 Natura 2000

Boezems Kinderdijk is het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ruim 5,9 km afstand ten oosten van het plangebied⁵, zie Afbeelding 2. Invloeden (ook van buitenaf) mogen de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden niet in gevaar brengen. Negatief effect (door emissie, geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemde gebieden valt uit te sluiten op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Daarmee hoeft geen vergunning als bedoeld in artikel 2.7 van de Wnb te worden aangevraagd.

Afbeelding 2: Natura2000 gebieden (blauwe arcering) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd). Bron: <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

⁵ <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

4.2 Verordening ruimte

4.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Eiland van Brienoord en het omliggende water (Zuiddiepje en Nieuwe Maas) op ruim 800 meter te noorden van het plangebied⁶, zie Afbeelding 3. Op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt op voorhand uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van bovengenoemd gebieden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2.2 Belangrijk weidevogelgebied

Polder Schuwacht op ruim 8 km ten oosten van het plangebied is bestemd als Belangrijk weidevogelgebied⁷ (zie Afbeelding 3). Op basis van de afstand van dit gebied tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op bovengenoemd gebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

Afbeelding 3: NNN (blauw (water), donkergroen (land) en Belangrijk Weidevogelgebied (lichtgroen) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).
Bron: <http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/default.aspx>

⁶ <http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/default.aspx>

⁷ <http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/default.aspx>

4.2.3 Stedelijke Structuur Rotterdam

Het plangebied is in de gemeentelijke groenstructuur gelegen⁸. Dit betreft het Parkbos waarin de bouwkavels liggen. Geadviseerd wordt om contact op te nemen met de stadsecoloog van de gemeente Rotterdam, Stadsontwikkeling, Afd. IBR Milieuadvies, dhr. O. van Velthuisen om af te stemmen of en zo ja, op welke wijze dient te worden gehandeld.

---

⁸ <http://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>

5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten

5.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 07-02-2019 door B. Verhoeven ecologisch deskundige⁹ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied is – daar waar nodig – met hulp van een verrekijker onderzocht.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied. De tabellen in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op waarnemingen uit de NDFF database van de afgelopen 5 jaar.

Naast de NDFF is ook de gisviewer van de Gemeente Rotterdam geraadpleegd¹⁰.

Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

De resultaten hebben een geldigheid van 3 jaar.

---

9 Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

10 <http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/default.aspx>

5.2 Soorten Vogelrichtlijn

5.2.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Boomvalk	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Buizerd	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Havik	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Huismus	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Ransuil	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Roek	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Stechvalk	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Sperwer	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Wespendief	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	0 - 1 km
Oehoe	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	1 - 5 km
Steenuil	Vogels met een vaste rust- of verblijfplaats	1 - 5 km

Tabel 2: Waargenomen vogels met vaste rust- of verblijfplaatsen binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd op 07-02-2019.

5.2.2 Verkennend veldonderzoek

5.2.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. Op de oostelijke kavel is bebouwing afwezig. Op de westelijke kavel staat een gebouw van één verdieping met plat dak. Hierin ontbreken geschikte nestlocaties, nissen in gevels en ruimtes onder het dak ontbreken. Tijdens het verkennend veldonderzoek zijn in de bomen in en in de directe omgeving van het plangebied geen geschikte boomnesten of holten waargenomen die kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Daarnaast is ook voor een aantal deze soorten de stedelijke ligging van het plangebied ongeschikt. Potentieel essentieel foerageergebied is eveneens afwezig. Gebruik door bijv. sperwer is niet uit te sluiten, in de omgeving zijn echter ruim voldoende alternatieven voorhanden.

5.2.2.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is potentieel geschikt voor enkele soorten vogels met niet jaarrond beschermde nesten (zogenaamde categorie 5-soorten). In enkele bomen op de westelijke bouwkevel werden enkele (beginnende) eksternesten aangetroffen, zie Afbeelding 4. In de bomen ten zuiden van het zwembad, in de omgeving van het plangebied, is een zwarte kraaiennest aanwezig. Holenbroeders als grote bonte specht, koolmees en pimpelmees werden ook in het plangebied waargenomen tijdens verkennend veldbezoek.

Afbeelding 4: Eksternest in els op de westelijke bouwkevel. Foto: B. Verhoeven | Ecoresult B.V.

5.2.2.3 *Algemene broedvogels*

De bestaande bosschages en bomen op de bouwkevels en directe omgeving, binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden daarvan, zijn geschikt voor struweel- en boombroeders als houtduif, merel en heggenmus.

5.2.3 Effectbeoordeling en toetsing

5.2.3.1 *Jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen en bomen. Zowel geschikte bebouwing als bomen

ontbreken binnen de grenzen van het plangebied. Het plangebied is geschikt als niet essentieel functioneel leefgebied (foerageergebied) roofvogels, echter zijn in de omgeving ruim voldoende vergelijkbare alternatieven aanwezig. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet nodig.

5.2.3.2 Niet jaarrond beschermde nesten

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen omstandigheden die jaarronde bescherming van deze nesten rechtvaardigen. Het betreft lokaal en regionaal algemene vogels zoals ekster en zwarte kraai. Er zijn daarnaast talrijke alternatieven in de directe omgeving. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van niet jaarrond beschermde soorten zijn onder andere te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door onder andere buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt is voorafgaand aan de werkzaamheden een controle door een deskundig ecooloog noodzakelijk.

5.2.3.3 Algemene vogels

Het groen in het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn onder andere te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door onder andere buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt is voorafgaand aan de werkzaamheden een controle door een deskundig ecooloog noodzakelijk.

5.3 Soorten Habitatrictlijn

5.3.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Meervleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Bever	Zoogdieren	1 - 5 km
Rugstreepad	Amfibieën	1 - 5 km
Rivierrombout	Insecten - Libellen	1 - 5 km
Tonghaarmuts	Blad- en Levermossen	1 - 5 km

Tabel 3: Waargenomen habitatrictlijnsoorten binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 07-02-2019.

5.3.2 Verkennend veldonderzoek

5.3.2.1 Vleermuizen

Ruimtes achter de dakrandbekisting van de bebouwing op de westelijke bouwkevel zijn potentieel geschikt als vaste rust en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis). In bomen in het plangebied werden geen geschikte holten of spleten aangetroffen welke kunnen dienen als vaste rust- of verblijfplaats. In aangrenzende populieren werden wel enkele spechtenholten aangetroffen. Het plangebied en de directe omgeving kunnen fungeren als niet essentieel functioneel leefgebied bestaande uit vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen. Lijnvormige en windluwe structuren zijn aanwezig in de vorm van opgaande begroeiing en bosschages.

5.3.2.2 Overige Habitatrictlijn soorten

Het plangebied is ongeschikt voor de volgens het bronnenonderzoek in de omgeving aanwezige habitatrictlijnsoorten bever, rivierrombout, rugstreepad en tonghaarmuts. Grotere wateren (rivieren/beken) ontbreken in en in de directe omgeving van het plangebied voor bever en rivierrombout. Rugstreepad prefereert pionierssituaties met zandige bodems, dit ontbreekt in het plangebied. Daarnaast bevindt de dichtstbijzijnde populatie zich nabij Alblasserdam op ruime afstand van het plangebied. Tonghaarmuts is redelijkerwijs uit te sluiten. De soort wordt in Nederland voornamelijk gevonden in jong wilgenbos langs kreek en grotere wateren of jonge eikenaanplant. Beide boomsoorten zijn

aanwezig in het plangebied, maar geschikte biotopen ontbreken.

5.3.3 Effectbeoordeling en toetsing

Potentieel geschikte voor voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in de bebouwing op de westelijke bouwkevel aanwezig. Echter is met eerder onderzoek¹¹ aangetoond dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in dit deel van Park De Twee Heuvels. Voor vleermuizen geschikte bomen met holten en spleten ontbreken in het plangebied. Potentieel essentieel foerageergebied van vleermuizen is binnen het plangebied afwezig, in de omgeving zijn ruim voldoende vergelijkbare alternatieven voorhanden. Vliegroutes zijn mogelijk aanwezig langs de tanden randen van het park, deze opgaande structuren zullen behouden blijven. Aanwezigheid van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten zijn in het plangebied redelijkwijs uit te sluiten, geschikt habitat ontbreekt. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing of vergunning is niet nodig.

5.4 *Nationaal beschermde soorten*

5.4.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand	Provinciale vrijstelling Zuid-Holland
Schubvaren	Vaatplanten	0 - 1 km	Nee
Blaasvaren	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Kartuizer anjer	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Smalle raai	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Bosmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Bunzing	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Dwergmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Egel	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Haas	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Huisspitsmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Konijn	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Ree	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Rosse woelmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Steenmarter	Zoogdieren	0 - 1 km	Nee
Veldmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Vos	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Wezel	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Gewone zeehond	Zoogdieren	1 - 5 km	Nee
Hermelijn	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Wolrat	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Alpenwatersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	Nee
Bruine kikker	Amfibieën	0 - 1 km	Ja
Gewone pad	Amfibieën	0 - 1 km	Ja
Kleine watersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	Ja
Meerkikker	Amfibieën	0 - 1 km	Ja
Bastaardkikker	Amfibieën	1 - 5 km	Ja
Grote modderkruiper	Vissen	0 - 1 km	Nee

Tabel 4: Waargenomen Nationaal beschermde soorten (Andere soorten § 3.3 Wnb) binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 07-02-2019.

5.4.2 Verkennend veldonderzoek

5.4.2.1 Vaatplanten

Binnen de het plangebied is geen sprake van ecologisch beheerde terreinen, akkerreservaten en kalkrijke ruderaal terreinen afwezig. Op basis hiervan is op voorhand de aanwezigheid van veel beschermde soorten vaatplanten (w.o. Karthuizer anjer en smalle raai) uit te sluiten. Geschikte oude muren/gevels (vochtplekken) voor beschermde muurflora als, blaasvaren en schubvaren zijn afwezig.

Op verzoek is ook gekeken naar groeiplaatsen (voor zover in de periode waarneembaar) van niet beschermde exoten als Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Er werden geen groeiplaatsen van deze soorten aangetroffen.

5.4.2.2 *Grondgebonden zoogdieren en zeezoogdieren*

Hoewel steenmarter kort geldeden in het park is waargenomen zijn voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort in het plangebied afwezig¹². De bebouwing in het plangebied is ontoegankelijk en geschikte struwelen met schuilmogelijkheden als takkenrillen zijn afwezig. Potentieel essentieel functioneel leefgebied van steenmarter is eveneens afwezig. De soort zou gebruik kunnen maken van het park, maar in de omgeving ruim voldoende alternatieven voorhanden. Waarnemingen van gewone zeehond uit de NDFF hebben betrekking op zwervende dieren in de Nieuwe Maas.

Het plangebied is potentieel voor Nationaal beschermde soorten zoogdieren waarvoor in Zuid-Holland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. egel en verschillende soorten (spits)muizen.

5.4.2.3 *Amfibieën en vissen*

Het plangebied is ongeschikt voor de volgens het bronnenonderzoek in de omgeving aanwezige alpenwatersalamander. Voedselarme poelen ontbreken. Daarnaast zijn er maar enkele waarnemingen van deze soort bekend in Rotterdam en ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied. Voor grote modderkruiper ontbreken watergangen met rijke oevervegetaties.

Het plangebied is potentieel geschikt als functioneel leefgebied geschikt voor Nationaal beschermde soorten amfibieën waarvoor in Zuid-Holland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander.

5.4.3 **Effectbeoordeling en toetsing**

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op verschillende soorten muizen zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan het werken in één richting waarbij de dieren een vlucht mogelijkheid hebben of het verplaatsen van de dieren indien deze tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen.

---

¹² Moerland et al, 2017

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 *Beschermde gebieden*

6.1.1 Wet natuurbescherming

Negatief effect (door emissie, geluid, trilling of verlichting) op Natura 2000 – gebieden valt uit te sluiten op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Daarmee hoeft geen vergunning als bedoeld in artikel 2.7 van de Wnb te worden aangevraagd.

6.1.2 Verordening Ruimte

Op basis van de afstand tot het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt voorhand uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Belangrijk weidevogelgebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning is niet nodig.

6.1.3 Stedelijke Structuur Rotterdam

Het plangebied is in de gemeentelijke groenstructuur gelegen¹³. Dit betreft het Parkbos waarin de bouwkavels liggen. Geadviseerd wordt om contact op te nemen met de stadsecoloog van de gemeente Rotterdam, Stadsontwikkeling, Afd. IBR Milieuadvies, dhr. O. van Velthuisen om af te stemmen of en zo ja, op welke wijze dient te worden gehandeld.

6.2 *Beschermde soorten*

6.2.1 Soorten Vogelrichtlijn

6.2.1.1 *Vogels met jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vogels met jaarrond

¹³ <http://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>

beschermde nesten in gebouwen en bomen. Zowel geschikte bebouwing als bomen ontbreken binnen de grenzen van het plangebied. Het plangebied is geschikt als niet essentieel functioneel leefgebied (foerageergebied) voor roofvogels, echter zijn in de omgeving ruim voldoende vergelijkbare alternatieven aanwezig. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.2.1.2 Algemene vogels en niet jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is potentieel geschikt voor soorten met niet jaarrond beschermde nesten en algemene vogels. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Werken binnen het broedseizoen is enkel mogelijk indien er geen bezette nesten worden verstoord. Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt is voorafgaand aan de werkzaamheden een controle door een deskundig ecooloog noodzakelijk.

6.2.2 Soorten Habitatrichtlijn

Potentieel geschikte voor voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in de bebouwing op de westelijke bouwkavel aanwezig. Echter is met eerder onderzoek¹⁴ aangetoond dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Voor vleermuizen geschikte bomen met holten en spleten ontbreken in het plangebied. Potentieel essentieel foerageergebied van vleermuizen is binnen het plangebied afwezig, in de omgeving zijn ruim voldoende vergelijkbare alternatieven voorhanden. Vliegroutes zijn mogelijk aanwezig langs de tanden randen van het park, deze opgaande structuren zullen behouden blijven. Aanwezigheid van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten zijn in het plangebied redelijkwijs uit te sluiten, geschikt habitat ontbreekt. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing of vergunning is niet nodig.

6.2.3 Nationaal beschermde soorten

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op verschillende soorten muizen zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan het werken in één richting waarbij de dieren een vlucht mogelijkheid hebben of het verplaatsen van de dieren indien deze tijdens de

---

¹⁴ Moerland et al, 2017.

werkzaamheden worden aangetroffen.

Op verzoek is ook gekeken naar groeiplaatsen (voor zover in de periode waarneembaar) van niet beschermd exoten als Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Er werden geen groeiplaatsen van deze soorten aangetroffen.

7 Geraadpleegde bronnen

7.1 *Internet*

Beschermde gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

Kadastrale Kaarten

<https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.html>

Kennisdocumenten soorten

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Nationale Databank Flora en Fauna

<http://app.ecologisch-vooronderzoekhulp.nl/>

Giskaart Gemeente Rotterdam

<http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/default.aspx>

Natuurwetgeving

www.rvo.nl

PDOK – Publieke Dienstverlening op de Kaart

<http://pdokviewer.pdok.nl>

Vleermuisprotocol 2017

<http://ecoresult.nl/algemeen/vleermuisprotocol-2017/>

7.2 *Literatuur*

Moerland, W., A. de Baerdemaeker & M.A.J. Grutters, 2017. Onderzoek natuurwaarden Park de Twee Heuvels Rotterdam. Rapportnr. 313. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam

Meurs, F. A. van, 2017. Memo Ecologische randvoorwaarden Bouwkavels Park De Twee

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Bebouwing op de westelijke bouwkevel. Foto: B. Verhoeven | Ecoresult B.V.

Broekbosje met voornamelijk wilg en els op de westelijke bouwkevel. Foto: B. Verhoeven | Ecoresult B.V.

Laagte op de westelijke bouwkaavel met op de achtergrond het broekbosje. Foto: B. Verhoeven | Ecoresult B.V.

Oostelijke bouwkaavel gezien vanaf de noordzijde. Foto: B. Verhoeven | Ecoresult B.V.